

بررسی ارتباط وقوع سقوط بیمار و تعهد حرفه‌ای پرستاران

محبوبه شالی* سودابه جولائی** عباس هوشمند*** حمید حقانی**** حسین معصومی*****

چکیده

زمینه و هدف: «سقوط بیمار» از شاخص‌های مهم ایمنی بیمار است و پرستاران جایگاه مهمی در پیشگیری از سقوط و ارتقای ایمنی بیماران دارند. مطالعه حاضر با هدف تعیین ارتباط تعهد حرفه‌ای پرستاران با میزان وقوع سقوط بیماران انجام یافته است.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی تعداد ۳۰۰ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسشنامه شامل اطلاعات جمعیت‌شناختی، پرسشنامه تعهد حرفه‌ای پرستار و گزارش تعداد موارد سقوط بیمار در سه ماه گذشته استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری پیرسون، کروسکال والیس و تی مستقل در نرم‌افزار آماری SPSS مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین موارد سقوط بیماران در طی سه ماه ۱/۶۱±۶ (متوسط) و میانگین نمره تعهد حرفه‌ای ۸۶±۸/۶۱ (متعهد) به دست آمد. ارتباط معکوس و معناداری بین تعهد حرفه‌ای پرستار و وقوع سقوط بیماران

دیده شد ($r = -0.51; p < 0.01$). بین مشخصات فردی پرستاران و وقوع سقوط بیمار ارتباطی یافت نشد.

نتیجه‌گیری: هرچند که وقوع سقوط بیماران تحت نظر پرستاران دارای تعهد حرفه‌ای کمتر بوده است، ولی پیش‌گیری از وقوع آن علاوه بر ارتقای تعهد حرفه‌ای، مستلزم توجه به همه عوامل مؤثر بر این پدیده است.

نویسنده مسئول:
سودابه جولائی؛
دانشکده پرستاری و
مامایی دانشگاه علوم
پزشکی ایران
e-mail:
sjoolaee@yahoo.com

واژه‌های کلیدی: ایمنی بیمار، سقوط بیمار، تعهد حرفه‌ای، پرستار

- دریافت مقاله: دی ماه ۱۳۹۴ - پذیرش مقاله: فروردین ماه ۱۳۹۵

مقدمه

امروزه در نظام‌های مراقبت سلامت، ایمنی بیمار یک شاخص مهم کیفیت و عامل بقای آن محسوب می‌شود (۱). «سقوط بیمار» در سیستم مراقبت‌های درمانی یکی از عوامل مهمی است که ایمنی بیمار را تهدید می‌کند. وقوع این اتفاق در بیمارستان یکی از نگرانی‌های مهم در هر سیستم درمانی بوده و مسئول بیش از ۹۰٪ حوادث گزارش شده در طی بستری شدن در بیمارستان

محسوب می‌شود (۲). بیش از ۱۲٪ بیماران در طول دوران بستری در بیمارستان حداقل یک بار سقوط را تجربه می‌کنند (۳). از آن‌جا که بعضی زمین افتادن‌ها می‌تواند اثرات تخریبی بر زندگی بیماران داشته باشد، پیش‌گیری از زمین افتادن امر بسیار مهمی در این زمینه است (۴). متعاقب زمین افتادن ممکن است، اثرات روانی اجتماعی مانند از دست دادن احساس استقلال و اطمینان به خود، صدمات فیزیکی و حتی مرگ برای بیمار رخ دهد (۵). لذا پیش‌گیری از این اتفاق بسیار مهم و حیاتی بوده و در این راستا ابتدا باید عوامل مؤثر بر آن شناسایی شود (۶). یکی از وظایف پرستاران در تمام سطوح، مسئولیت پیش‌گیری و

* دانشجوی دکتری تخصصی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران و مربی گروه آموزشی پرستاری داخلی جراحی دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران
** عضو مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری، دانشیار گروه آموزشی پرستاری بهداشت جامعه دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
*** مربی گروه آموزشی پرستاری داخلی جراحی دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
**** استادیار گروه آموزشی آمار حیاتی دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
***** دانشجوی کارشناسی فوریت‌های پزشکی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

بهترین نحو ممکن به انجام برساند (۱۳). تعهد حرفه‌ای به صورت صداقت و وظیفه‌شناسی پرستار در حرفه پرستاری توصیف می‌شود. پرستاران با تعهد حرفه‌ای بالا جهت دستیابی به ارزش‌های والای حرفه‌ای تلاش خواهند کرد. تعهد حرفه‌ای با واژه‌هایی همچون درگیر شدن، فداکاری، عشق و اعتقاد به ارزش‌های مثبت در حرفه نیز تعریف می‌شود (۱۴).

کاهش تعهد حرفه‌ای پرستاران می‌تواند موجب کاهش بازده کیفیتی در مراقبت گردد. مستند کردن رابطه بین تعهد حرفه‌ای و بازده کیفیت مراقبت‌های درمانی می‌تواند به مدیران بیمارستانی کمک کند تا ایجاد و ارتقای این تعهد را برای کارکنان به عنوان یکی از اهداف برنامه‌ریزی خود مدنظر قرار دهند، هرچند که این موضوع نیازمند مطالعات بیشتر است (۱۵). با توجه به اهمیت شناسایی عوامل مرتبط با وقوع سقوط بیمار به عنوان یکی از شاخص‌های ایمنی و با توجه به این که تاکنون مطالعه مشابهی در ایران صورت نگرفته است، پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط بین وقوع سقوط بیمار و تعهد حرفه‌ای پرستاران صورت گرفت. یافته‌های این مطالعه می‌تواند در شناسایی عوامل مؤثر بر وقوع سقوط بیماران و همچنین کاهش آسیب‌ها و هزینه‌های ناشی از خطا مؤثر باشد.

روش بررسی

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی و از نظر زمانی مقطعی است که در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۰ انجام یافته است. جهت برآورد حداقل حجم نمونه، در سطح اطمینان ۹۵٪ و با توان

کاهش حوادثی است که ایمنی بیمار را تهدید می‌کند. به علاوه پرستاران که بزرگ‌ترین جزء گروه مراقبتی هستند، نقش غیرقابل انکاری در ارتقای ایمنی بیمار دارند (۷). در مطالعات انجام یافته در دهه‌های اخیر نقش خطیر و اساسی پرستاران در مراقبت و پایش بیمار و انجام مداخلات برای پیش‌گیری از حوادث به خوبی ثابت شده است. طبق این مطالعات پرستاران می‌توانند نقشی مهمی در دستیابی به پیامدهای مثبت در حفظ ایمنی بیمار و کاهش وقوع سقوط بیماران داشته باشند (۸).

در مورد حادثه سقوط بیماران، پرستاران ابتدا بایستی تأکید بر جدیت زمین افتادن را با بررسی و شناخت عوامل خطر و احتمال وقوع این حادثه آغاز کنند تا بتوانند در پیش‌گیری و کاهش احتمال وقوع آن، مداخلات لازم را انجام دهند (۹).

ایمنی بیمار براساس حوادث ثبت شده اندازه‌گیری می‌شود هرچند که ممکن است، تمامی حوادث ثبت نشده باشد (۱۰) و در بسیاری از موارد از برداشت و یادآوری‌های ذهنی پرستاران جهت تکمیل گزارش‌های رسمی حوادث در اندازه‌گیری ایمنی بیمار استفاده می‌شود. از این رو پرستاران نقش مهمی را در اطمینان از ایمنی به جهت توانایی بالا در گزارش مشکلات ایمنی بیمار ایفا می‌کنند (۱۱). پرستاران جهت گزارش صحیح حوادث نیازمند برخورداری از «تعهد حرفه‌ای» بالایی هستند (۱۲). تعهد حرفه‌ای را می‌توان رضایت قلبی و التزام عملی نسبت به وظایف تعیین شده برای انسان تعریف کرد، با این شرط که بدون هرگونه سیستم نظارتی، شخص وظایف خود را به

آزمون ۹۰٪ و با فرض این که، ضریب همبستگی بین امتیاز سقوط بیمار با هر یک از متغیرهای شرایط محیط کار پرستار حداقل $r=0/15$ باشد تا این ارتباط از نظر آماری معنادار تلقی گردد، با استفاده از فرمول

$$n = \frac{(Z_{1-\alpha/2} + Z_{1-\beta})^2}{d^2} + 3$$

حجم نمونه ۳۰۰ نفر برآورد گردید.

معیارهای ورود پرستاران به این مطالعه شامل داشتن مدرک تحصیلی فوق دیپلم پرستاری و بالاتر، داشتن سلامت روانی، داشتن حداقل یک سال سابقه کار در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران و تمایل به شرکت در طرح بود. معیار خروج از پژوهش داشتن پست مدیریتی و سوپروایزری و عدم تمایل به شرکت در مطالعه بود.

نمونه‌گیری به صورت طبقه‌ای نسبتی انجام یافت. جهت انجام نمونه‌گیری از بین ۲۷ بیمارستان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۱۲ بیمارستان که دارای بیش‌ترین مراجعان بخش‌های تخصصی و بیش‌ترین تعداد پرستار بودند، انتخاب شدند. سپس لیستی از تعداد کل پرستاران شاغل (رسمی، پیمانی، طرحی و قراردادی) در ۱۳ بیمارستان منتخب تهیه و براساس آن تعداد نمونه‌های هر بیمارستان محاسبه شد.

$$300 \times \frac{\text{تعداد کل پرستاران در بیمارستان}}{\text{تعداد کل پرستاران بیمارستان های منتخب}} = \text{تعداد نمونه از بیمارستان X}$$

برحسب تعداد پرستاران شاغل در هر بیمارستان، جدول شماره ۱ بیانگر پرستارانی است که با استفاده از فرمول بالا در پژوهش حاضر شرکت نمودند.

جهت جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه اول مربوط به اطلاعات جمعیت‌شناختی و شغلی پرستاران شامل سن، جنس، وضعیت تأهل، وضعیت استخدام، مدرک تحصیلی، واحد کاری، نوبت کاری معمول و سابقه کار در حرفه پرستاری بود.

پرسشنامه دوم، مربوط به سقوط بیمار بود. در این پرسشنامه موارد مواجهه با سقوط در بیمارانی که پرستاران شرکت‌کننده در پژوهش در نوبت کاری خود مستقیماً عهده‌دار مراقبت از آنان بوده‌اند، در سه ماهه اخیر (آذر، دی، بهمن ۱۳۹۰) سؤال شد. این پرسشنامه شامل ۵ سؤال به صورت خودگزارش‌دهی توسط پرستاران به صورت هرگز، بلی و تعداد موارد سقوط در سه ماهه گذشته بود (۱۶).

پرسشنامه سوم، پرسشنامه تعهد حرفه‌ای پرستاران (Nurses Professional Commitment Scale: NPCS) بود. این پرسشنامه برای اولین بار توسط Lachman و Aryana در سال ۱۹۶۸ شامل ۲۶ آیت‌م و در حیطه‌های درک از پرستاری (۶ گویه)، رضایت از شغل پرستاری (۴ گویه)، درگیر شدن با حرفه پرستاری (۶ گویه) و از خودگذشتگی برای حرفه پرستاری (۱۰ گویه) طراحی و پایایی آن ۰/۸۶ بوده است (۱۷). این ابزار پس از کسب اجازه از طراح پرسشنامه از طریق Email، توسط تیم ترجمه ابتدا به فارسی و سپس به انگلیسی ترجمه گردید. پرسشنامه انگلیسی با پرسشنامه اصلی NPCS مطابقت داده شد. پس از تأیید نهایی توسط طراح پرسشنامه اولیه و پس از اطمینان از صحت ترجمه، پرسشنامه مجدداً به فارسی ترجمه شد. پاسخ‌دهی به این پرسشنامه به

و بعد از هماهنگی با آنان ۷-۳ روز بعد از توزیع جمع‌آوری شد.

داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون جهت بررسی ارتباط بین تعهد حرفه‌ای پرستار و سقوط بیمار و آزمون کروسکال والیس و تی‌مستقل جهت بررسی ارتباط بین مشخصات جمعیت‌شناختی و شغلی پرستاران با وقوع سقوط بیماران در نرم‌افزار آماری SPSS v.16، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. $p < 0/05$ معنادار تلقی شد.

یافته‌ها

شرکت‌کنندگان در پژوهش با میانگین سنی $32 \pm 6/14$ سال، اکثراً زن ($86/7\%$) و متأهل (64%) بودند. بیش‌ترین تعداد شرکت‌کنندگان از نظر استخدامی پیمانی ($56/7\%$)، با درجه تحصیلی کارشناسی ($96/3\%$)، نوبت کاری در گردش ($74/3\%$) و دارای میانگین سابقه کاری $7 \pm 6/034$ سال بودند. همچنین ارتباط معناداری بین مشخصات فردی پرستاران و فراوانی وقوع سقوط بیمار دیده نشد. جزییات بیش‌تر در جدول شماره ۲ آمده است.

میانگین مواجهه پرستار با سقوط بیمارانی که مراقبت از آن‌ها را به عهده داشته‌اند، در سه ماهه گذشته $6 \pm 1/61$ مرتبه برای هر پرستار محاسبه گردید. بیش‌ترین میزان سقوط به ترتیب سقوط از تخت در هنگام استراحت ($8/18 \pm 0/47$) و سقوط به هنگام راه رفتن ($7/26 \pm 0/44$) گزارش شده است (جدول شماره ۳). همچنین میانگین نمره تعهد حرفه‌ای $86/36 \pm 8/61$ (متعهد) به دست آمد. کم‌ترین میزان نمره کسب شده در گویه‌های تعهد

صورت لیکرت در پنج قسمت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم) صورت گرفت. دامنه نمرات قابل کسب بین ۱۳۰-۲۶ است و کسب نمره بالاتر به معنای تعهد حرفه‌ای بالاتر پرستار می‌باشد. این پرسشنامه تاکنون در ایران مورد استفاده قرار نگرفته است. به منظور تعیین روایی محتوا، هر دو پرسشنامه (سقوط بیمار و تعهد حرفه‌ای پرستار) به ۱۲ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران ارائه گردید. نظرات و پیشنهادهای این افراد جمع‌آوری شده و توسط تیم تحقیق مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و اصلاحات لازم در آن انجام یافت. ابزار اصلاح شده مجدداً به سه نفر از اعضای هیأت علمی که در این زمینه تخصص کافی داشتند، جهت نظرخواهی نهایی داده شد و اصلاحات نهایی در آن اعمال گردید.

جهت بررسی پایایی ابزار در هر یک از بخش‌ها، همبستگی داخلی سؤالات در هر دو پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شد. به این ترتیب که پرسشنامه در اختیار ۳۰ نفر از پرستارانی که دارای مشخصات مشابه با پرستاران مورد پژوهش بودند، قرار گرفت که این تعداد از نمونه‌های اصلی پژوهش حذف شدند. مقدار این ضریب برای پرسشنامه سقوط بیمار $0/94$ و برای پرسشنامه تعهد حرفه‌ای پرستار $0/74$ محاسبه گردید.

پس از کسب معرفی‌نامه از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی تهران و آرایه به مسؤولان بیمارستان و اخذ رضایت از پرستاران مورد پژوهش و توضیح اهداف مطالعه، پرسشنامه‌ها در بین نمونه‌ها توزیع شد

جدول شماره ۴). همچنین با استفاده از آزمون پیرسون ارتباط معکوس معناداری بین وقوع سقوط بیمار و تعهد حرفه‌ای پرستار به دست آمد ($p < 0.018$) ($r = -0.51$).

حرفه‌ای در گویه رضایت از شغل پرستاری ($75/3 \pm 1/24$) گزارش گردید. بیش‌ترین نمره کسب شده مربوط به گویه از خودگذشتگی برای حرفه پرستاری ($88/34 \pm 2/88$) بوده است

جدول ۱- توزیع نمونه مورد مطالعه از پرستاران شرکت‌کننده در پژوهش در بیمارستان‌های دولتی وابسته به دانشگاه

علوم پزشکی تهران، سال ۱۳۹۰

مرکز درمانی	بیمارستان فیروزگر	بیمارستان امام خمینی (ره)	بیمارستان ولیعصر (عج)	مرکز طبی کودکان	انستیتو کانسر	بیمارستان رسول اکرم (ص)	بیمارستان شفاء یحییائیان	بیمارستان فارابی	بیمارستان امیر اعلم	بیمارستان شهید هاشمی‌نژاد	مرکز سوانح سوختگی مطهری	بیمارستان اکبر آبادی	بیمارستان سینا
تعداد نمونه‌ها	۱۹	۴۲	۲۸	۲۳	۱۵	۳۷	۱۲	۲۶	۲۱	۱۳	۱۰	۱۰	۳۳

جدول ۲- اطلاعات جمعیت‌شناختی پرستاران شرکت‌کننده از ۱۳ بیمارستان منتخب وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران

و ارتباط آن با وقوع سقوط بیماران، سال ۱۳۹۰

نتایج آزمون	تعداد (درصد)	متغیر
* $p = 0.165$ $df = 122$	۴۰ (۱۳/۳)	مرد
	۲۶۰ (۸۶/۷)	زن
* $p = 0.232$ $df = 42$	۱۰۸ (۳۶)	مجرد
	۱۹۲ (۶۴)	متاهل
† $\chi^2 = 8.444$ $df = 18$ $p \leq 0.056$	۸۰ (۲۶/۷)	رسمی
	۱۷۰ (۵۶/۶)	پیمانی
	۳۸ (۱۲/۷)	طرحی
	۱۲ (۴)	قراردادی
† $\chi^2 = 3.05$ $df = 12$ $p \leq 0.42$	۵ (۱/۷)	فوق دیپلم
	۲۸۹ (۹۶/۳)	لیسانس
	۶ (۲)	فوق لیسانس و دکترا
† $\chi^2 = 1.322$ $df = 46$ $p \leq 0.52$	۶۰ (۲۰)	صبح
	۱۰ (۳/۳)	عصر
	۷ (۲/۳)	شب
	۲۲۳ (۷۴/۴)	در گردش
† $\chi^2 = 10.01$ $df = 23$ $p \leq 0.43$	۲۵ (۸/۴۱)	اورژانس
	۱۶ (۵/۳)	کودکان
	۲۱ (۷)	CCU
	۶۷ (۲۲/۳)	ICU
	۵۳ (۱۷/۶۶)	داخلی
	۲۴ (۸)	اتاق عمل
	۹۴ (۳۱/۳۳)	جراحی
† $\chi^2 = 10.34$ $df = 42$ $p \leq 0.34$	۵۴ (۱۸)	۲۰-۳۰
	۱۹۳ (۶۴/۳۴)	۳۱-۴۰
	۵۳ (۱۷/۶۶)	۴۱-۵۰
† $\chi^2 = 12.34$ $df = 40$ $p \leq 0.62$	۱۲۰ (۴۰)	کم‌تر از ۱۰
	۹۴ (۳۱/۳۳)	۱۰-۲۰
	۸۶ (۲۸/۶۷)	۲۱-۳۰

*: نتیجه آزمون t مستقل

†: نتیجه آزمون کروسکال والیس

جدول ۳- فراوانی سقوط بیماران در طی سه ماه در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران، سال ۱۳۹۰

انحراف معیار± میانگین	سقوط بیمار
۸/۱۸±۰/۴۷	سقوط بیمار از تخت به هنگام استراحت
۵/۱۵±۰/۳۹	سقوط بیمار به هنگام انتقال (از تخت به روی صندلی یا برانکارد یا بالعکس)
۷/۲۶±۰/۴۴	سقوط بیمار زمان راه رفتن
۵/۲۰±۰/۴۲	سقوط بیمار در سرویس‌های بهداشتی
۴/۲۱±۰/۳۱	سقوط بیمار از صندلی چرخدار

جدول ۴- میانگین نمرات کسب شده از پرسشنامه NPCS و ارتباط آن با سقوط بیمار در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران، سال ۱۳۹۰

سقوط بیمار		انحراف معیار± میانگین	گویه‌های تعهد حرفه‌ای پرستار
$r = -0/53$	$p = 0/043$	۱/۵۷±۷۹/۳	درک از پرستاری
$r = -0/61$	$p = 0/007$	۱/۲۴±۷۵/۳	رضایت از شغل پرستاری
$r = -0/51$	$p = 0/035$	۲/۲۵±۸۶/۳	درگیر شدن با حرفه پرستاری
$r = -0/52$	$p = 0/005$	۳/۸۸±۸۸/۳۴	از خود گذشتگی برای حرفه پرستاری
$r = -0/51$	$p < 0/018$	۸۶±۸/۶۱	تعهد حرفه‌ای پرستار در مجموع ۴ گویه

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی ارتباط بین سقوط بیمار و تعهد حرفه‌ای، نشان‌دهنده وجود رابطه آماری معکوس و معنادار بین سقوط بیمار و تعهد حرفه‌ای پرستاران است. به این معنی که با افزایش تعهد حرفه‌ای پرستاران، سقوط کمتری گزارش شده است.

سقوط و زمین خوردن بیمار همواره یکی از مسایل مهم نقض ایمنی در سیستم مراقبتی بوده است. در مطالعه An و همکاران، میزان رخداد آن بین ۲۵ تا ۸۹٪ موارد بستری گزارش شده است. همچنین در مطالعه یاد شده با حجم نمونه ۷۹۲۱ بیمار بستری در بیمارستان، ۹۶ بیمار (۱/۲٪) در طی بستری در یک ماه دچار سقوط شدند (۱۸). در مطالعه حاضر نیز میزان سقوط بیماران با میانگین ۶ مورد در طول سه ماه بسیار نگران‌کننده بوده است. در مطالعه اکبری کامرانی و همکاران که

به بررسی ویژگی‌های زمین خوردن در سالمندان مقیم آسایشگاه پرداخته، مشخص شد که ۳۰/۳٪ محل سقوط سالمندان حیاط آسایشگاه، ۲۸/۹٪ اتاق سالمند، ۱۸/۴٪ سقوط در راهروها، ۱۴/۵٪ موارد در دستشویی و توالت، ۳/۹٪ در حمام و ۳/۹٪ در سالن غذاخوری بوده است (۱۹). از مطالعات دیگری که در داخل کشور انجام شده است می‌توان به مطالعه سالاروند و بیرجندی، در شهر خرم‌آباد اشاره کرد که با حجم نمونه ۴۰۰ نفر از سالمندان مقیم خانه سالمندان به این نتیجه رسیدند که در طی یک سال یک چهارم سالمندان سقوط را تجربه کرده‌اند (۲۰). Baker و همکاران، در مطالعه خود با عنوان پیش‌گیری از سقوط بیماران سالمند بستری در مؤسسات و بیمارستان‌ها به این نتیجه رسیدند که سقوط از حوادث شایع گزارش شده در مراکز مراقبتی می‌باشد، هرچند که

سقوط بیمار و مخصوصاً مرگ و میر ناشی از آن تا حد ممکن گزارش نمی‌شود (۲۰).

میانگین نمره کل حاصل در این پژوهش برای تعهد حرفه‌ای پرستار ۸۶ به دست آمد که این بدان معنا است که پرستاران مورد پژوهش از تعهد حرفه‌ای بالایی برخوردار هستند. در مطالعه Li و همکاران که با استفاده از ابزار مورد استفاده جهت بررسی تعهد حرفه‌ای پرستار در همین مطالعه، در تایوان انجام گرفت میانگین نمره تعهد حرفه‌ای برای پرستاران ۸۴/۳ به دست آمد (۲۲) که مشابه پژوهش حاضر است. کمترین نمره کسب شده در گویه رضایت شغلی پرستار است که ارتباط معکوس و معناداری با فراوانی سقوط بیماران دارد ($p=0/007$). در مطالعه نحیر و همکاران، تنها ۴۳٪ از پرستاران از شغل خود راضی بودند (۲۳). در مطالعه طیبی و همکاران در تهران با هدف بررسی نگرش ایمنی تیم درمانی، پرستاران در تیم درمانی نمره رضایت شغلی کمتری را کسب کردند که روی نگرش ایمنی آن‌ها تأثیرگذار بوده است (۲۴). بیشترین نمره در گویه از خودگذشتگی برای حرفه پرستاری به دست آمد که نشان می‌دهد پرستاران متعهد، علی‌رغم نارضایتی از شرایط شغلی، در زمینه حرفه و مراقبت از بیمار از خودگذشتگی زیادی را از خود نشان می‌دهند که با کاهش آمار سقوط بیماران ارتباط دارد. پرستاران به مجرد این که زندگی بیمار دچار مخاطره گردد تمام عواطف را جایگزین وظایف کرده و تنها مسأله مهم برای آنان بازگرداندن سلامت و زندگی بیمار است (۲۳). در مطالعه مشابهی که Teng و همکاران، در این زمینه با هدف بررسی

میزان رخداد واقعی آن بیش‌تر از موارد گزارش شده است. براساس گزارش ارایه شده میزان سقوط بیماران در مراکز مراقبتی سالیانه بین ۲/۹-۰/۶٪ به ازای هر تخت در مراکز مراقبتی طولانی مدت است. در حدود ۵۰٪ از ۱/۷ میلیون بیمار مقیم در خانه‌های پرستاری در آمریکا یک بار در سال این حادثه را تجربه کرده‌اند که ۱۰٪ این زمین خوردن‌ها منجر به عوارض وخیم در افراد مقیم در این مراکز مراقبتی شده است (۲۱).

اختلافاتی که در مقایسه نتایج مطالعات انجام یافته در ایران با نتایج مطالعات انجام گرفته در اروپا و آمریکا دیده می‌شود، ممکن است در نتیجه اختلاف در تعداد موارد گزارش شده باشد، زیرا می‌توان گفت در ایران به دلیل نقص در سیستم گزارش و ثبت رخدادها ناخواسته، بسیاری از حوادثی که اتفاق می‌افتند گزارش نمی‌شوند و یا کم‌تر از حد واقعی گزارش می‌شوند. همچنین روش جمع‌آوری اطلاعات پژوهش حاضر در مورد میزان وقوع سقوط بیمار نیز به طریقه خودگزارش‌دهی بوده است که می‌تواند محدودیتی در ارایه دقیق‌تر پاسخ‌ها قلمداد شود. دلیل دیگر این تفاوت‌ها می‌تواند مرتبط با حجم نمونه در مطالعه حاضر باشد که به وسعت مطالعات یاد شده نبوده است. با توجه به این که در ایران ثبت و گزارش رخدادها ناخواسته در مورد بیماران هنوز از سازوکار منسجمی برخوردار نبوده و موارد گزارش شده نیز مورد تحلیل و بررسی قرار نگرفته است، امکان مقایسه با آمارهای موجود در دنیا و قضاوت دقیق و علمی در مورد آن کم است. به طوری که بسیاری از موارد نقض ایمنی بیمار مثل

مثبت و معنادار تعهد حرفه‌ای پرستار با شاخص‌های ایمنی بیمار از جمله سقوط بیماران است که نتیجه کلی این مطالعه نیز تأییدکننده این اتفاق نظر است.

در این پژوهش داده‌ها در یک مقطع زمانی کوتاه جمع‌آوری شدند که این محدودیت، تعیین روابط سببی بین متغیرها را ناممکن می‌سازد. همچنین داده‌های یاد شده مربوط به بیمارستان‌های وابسته به یکی از دانشگاه‌های کشور است و قابلیت تعمیم محدودی دارد. در همین راستا جهت کاهش کاستی‌ها انجام پژوهش‌های کیفی در این زمینه با شیوه‌های سنجش جامع توصیه می‌گردد. در مطالعه حاضر از روش خودگزارش‌دهی جهت جمع‌آوری داده‌های مربوط به سقوط بیمار، استفاده شده است که می‌توان این مورد را یکی از محدودیت‌های پژوهش دانست. چرا که ممکن است نحوه تکمیل پرسشنامه تحت تأثیر عوامل دیگری از قبیل (آشکار شدن اطلاعات فردی، تحت تأثیر سایر همکاران قرار گرفتن، تمایل افراد برای ارزیابی خود بهتر از واقعیت و ...) قرار داشته باشد که از کنترل پژوهشگران خارج بوده است. بر این اساس در مورد محرمانه بودن داده‌ها به پرستاران اطمینان داده شد تا گزارش آن‌ها به واقعیت نزدیک‌تر باشد.

در مجموع، سقوط بیمار تهدیدی مهم در کیفیت خدمات بهداشتی است که با توجه به یافته‌های مطالعه حاضر تعهد حرفه‌ای پرستاران نقش مهمی در کاهش آن دارد. میزان تعهد نسبت به حرفه در محیط کار باعث می‌شود که پرستاران وظایف محوله را با کیفیت بالاتری به انجام برسانند. لذا توجه به

ارتباط ایمنی بیمار و تعهد حرفه‌ای پرستار انجام دادند، ۳۴۸ پرستار از دو مرکز درمانی جداگانه خصوصی و دولتی در شمال تایوان از آگوست ۲۰۰۷ تا ژانویه ۲۰۰۸ مورد مطالعه قرار گرفتند. سؤالات ایمنی بیمار از روی یادآوری موارد نقض شاخص‌های ایمنی بیمار توسط پرستار در یک سال اخیر به روش خودگزارش‌دهی پاسخ داده شد. سؤالات مربوط به تعهد حرفه‌ای با انتخاب چهار آیتم از «پرسشنامه تعهد حرفه‌ای Lachman و Aryana، ۱۹۸۶»، بررسی شد. یافته‌های مطالعات Teng نشان داد که تعهد حرفه‌ای پرستار روی رعایت شاخص‌های ایمنی بیمار تأثیر مثبت داشته است (۱۶) که تشابه در نتایج مطالعات را می‌توان ناشی از تشابه در ابزارهای مورد استفاده در مطالعه Teng و پژوهش حاضر دانست. تعهد یکی از ویژگی‌های انسانی است که در همه وجود دارد، اما همه به یک اندازه به آن پای بند نیستند (۱۳). مهم این است که تعهد حرفه‌ای به طور مستقیم بر نحوه انجام کار و کیفیت آن در سازمان‌ها تأثیر می‌گذارد و به ویژه در حرفه پرستاری که با روح و جان و ایمنی بیماران سروکار دارد، تعهد حرفه‌ای پرستار از ارزش بالایی برخوردار است. Bishop و همکاران در مطالعه خود گزارش کردند که افزایش سطح تعهد حرفه‌ای پرستاران با بهبود کیفیت برقراری ارتباط با بیمار و مراقبت بهتر و ایمن‌تر از بیماران همراه است و افزایش تعهد حرفه‌ای، افزایش در کیفیت ارائه خدمات ایمن به بیمار را به همراه دارد (۲۵). نکته‌ای که مطالعات (۲۵، ۲۲، ۱۶) در آن اتفاق نظر دارند، ارتباط

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر قسمتی از یافته‌های پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده مسئول می‌باشد. نویسندگان از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تهران که حمایت مالی این طرح را با شماره ۱۵۲۲۳-۲۸-۰۳-۹۰ عهده‌دار شدند و همچنین از کلیه اساتید و پرستاران محترم که در انجام این پژوهش ما را یاری فرمودند، قدردانی می‌نمایند.

مسایلی از قبیل رضایت شغلی پرستار به عنوان یکی از شاخص‌های مؤثر در تعهد حرفه‌ای پرستاران از اهمیت زیادی برخوردار است. علاوه بر آن، وقوع سقوط بیمار در مراقبت پرستاران متعهد نیز اجتناب‌ناپذیر است و حتی اگر پرستاران از تعهد حرفه‌ای بالایی برخوردار باشند، توانایی کنترل کلیه موارد را برای حفظ ایمنی بیمار ندارند و لازم است راهکارهای نظام‌مند در این زمینه اتخاذ گردد.

منابع

- 1 - Benjamin DM. Reducing medication errors and increasing patient safety: case studies in clinical pharmacology. *J Clin Pharmacol*. 2003 Jul; 43(7): 768-83.
- 2 - Kerzman H, Chetrit A, Brin L, Toren O. Characteristics of falls in hospitalized patients. *J Adv Nurs*. 2004 Jul; 47(2): 223-9.
- 3 - Coussement J, De Paepe L, Schwendimann R, Denhaerynck K, Dejaeger E, Milisen K. Interventions for preventing falls in acute- and chronic-care hospitals: a systematic review and meta-analysis. *J Am Geriatr Soc*. 2008 Jan; 56(1): 29-36.
- 4 - Roach SS. *Introductory gerontological nursing*. 1st ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2001.
- 5 - Theodos P. Fall prevention in frail elderly nursing home residents: a challenge to case management: part II. *Lippincotts Case Manag*. 2004 Jan-Feb; 9(1): 32-44.
- 6 - Luxton T, Riglin J. Preventing falls in older people: a multi-agency approach. *Nurs Older People*. 2003 Apr; 15(2): 18-21.
- 7 - Page A. *Keeping patients safe: transforming the work environment of nurses*. Washington DC: National Academies Press; 2004.
- 8 - Aiken LH, Clarke SP, Sloane DM, Lake ET, Cheney T. Effects of hospital care environment on patient mortality and nurse outcomes. *J Nurs Adm*. 2008 May; 38(5): 223-9.
- 9 - Kron M, Loy S, Sturm E, Nikolaus T, Becker C. Risk indicators for falls in institutionalized frail elderly. *Am J Epidemiol*. 2003 Oct 1; 158(7): 645-53.
- 10 - Elfering A, Semmer NK, Grebner S. Work stress and patient safety: observer-rated work stressors as predictors of characteristics of safety-related events reported by young nurses. *Ergonomics*. 2006 Apr 15-May 15; 49(5-6): 457-69.

- 11 - Carayon P, Hundt AS, Alvarado CJ, Springman SR, Ayoub P. Patient safety in outpatient surgery: the viewpoint of the healthcare providers. *Ergonomics*. 2006 Apr 15-May 15; 49(5-6): 470-85.
- 12 - Gould D, Fontenla M. Commitment to nursing: results of a qualitative interview study. *J Nurs Manag*. 2006 Apr; 14(3): 213-21.
- 13 - Sabour M. [Review the professional commitment of teachers]. Master of Science Thesis, Marand Research and Education Committee, 2008. (Persian)
- 14 - Teng CI, Lotus Shyu YI, Chang HY. Moderating effects of professional commitment on hospital nurses in Taiwan. *J Prof Nurs*. 2007 Jan-Feb; 23(1): 47-54.
- 15 - Shali M, Joolae S, Hooshmand A, Haghani H. [Committed nurse: this patient is wrong]. *Journal of Medical Ethics*. 2015; 9(34): 11-30. (Persian)
- 16 - Teng CI, Dai YT, Shyu YI, Wong MK, Chu TL, Tsai YH. Professional commitment, patient safety, and patient-perceived care quality. *J Nurs Scholarsh*. 2009; 41(3): 301-9.
- 17 - Lachman R, Aryana N. Job attitudes and turnover intentions among professionals in different work settings. *Organization Studies*. 1986 Jul; 7(3): 279-293.
- 18 - An FR, Xiang YT, Lu JY, Lai KY, Ungvari GS. Falls in a psychiatric institution in Beijing, China. *Perspect Psychiatr Care*. 2009 Jul; 45(3): 183-90.
- 19 - Akbari Kamrani AA, Azadi F, Foroughan M, Siadat S, Kaldi A. [Characteristics of falls among institutionalized elderly people]. *Salmand, Iranian Journal of Ageing*. 2007; 1(2): 101-105. (Persian)
- 20 - Salarvand Sh, Birjandi M. [Factors related to falling down in older adults]. *Iran Journal of Nursing (IJN)*. 2009; 22(61): 51-60. (Persian)
- 21 - Baker GR, Norton PG, Flintoft V, Blais R, Brown A, Cox J, et al. The Canadian Adverse Events Study: the incidence of adverse events among hospital patients in Canada. *CMAJ*. 2004 May 25; 170(11): 1678-86.
- 22 - Lu H, While AE, Barriball KL. Job satisfaction among nurses: a literature review. *Int J Nurs Stud*. 2005 Feb; 42(2): 211-27.
- 23 - Nehrir B, Ebadi A, Tofighi Sh, Karimi Zarchi AA, Honarvar H. Relationship of job satisfaction and organizational commitment in hospital nurses. *Iranian Journal of Military Medicine*. 2010; 12(1): 23-6.
- 24 - Tabibi J, Nasiripour AA, Maleki MR, Raessi P, Mahmmoudi M, Azimi L. [Survey of employees' safety attitude in a teaching hospital Tehran 2010]. *Iran Occupational Health*. 2011; 7(4): 25-31, 78. (Persian)
- 25 - Bishop CE, Weinberg DB, Leutz W, Dossa A, Pfefferle SG, Zincavage RM. Nursing assistants' job commitment: effect of nursing home organizational factors and impact on resident well-being. *The Gerontologist*. 2008; 48(1): 36-45.

The relationship between incidence of patient falls and nurses' professional commitment

Mahboobeh Shali* (M.Sc.) - Soodabeh Joolae** (Ph.D) - Abbas Hooshmand*** (M.Sc.) - Hamid Haghani**** (Ph.D) - Hosein Masoumi***** (B.Sc Student).

Abstract

Article type:
Original Article

Received: Jan. 2016
Accepted: Mar. 2016

Background & Aim: Patient falling is one of the most important indicator of patient safety. Nurses have an important role in the prevention of patient falls and the improvement of patient safety standards. The current study aimed to determine the relationship between the incidence of patient falls and nurses' professional commitment.

Methods & Materials: In this cross-sectional study, 300 nurses employed in hospitals affiliated to Tehran University of Medical Sciences, were selected through a proportional stratified sampling method. Data were collected by a three-part questionnaire consisted of the demographic data, the Nurses' Professional Commitment Scale and the reports on the number of patient falls in the past three months. Data were analyzed on SPSS software using statistical tests including Pearson's correlation coefficient, Kruskal-wallis and independent-t test.

Results: The mean score of patient falls in the past 3 months was 6 ± 1.61 (moderate) for each nurse and the mean score of nurses' professional commitment was 86 ± 8.61 (committed). A significant and reverse relationship was observed between the incidence of patient falls and nurses' professional commitment ($R = -0.51$; $p < 0.018$). There is no relationship between nurses' demographic characteristics and patient falls.

Conclusion: Despite the lower incidence of falls in the patient under the supervision of the committed nurses, its prevention entails taking into account all factors that influence this phenomenon besides improving professional commitment.

Corresponding author:
Soodabeh Joolae
e-mail:
sjoolae@yahoo.com

Key words: patient safety, patient fall, professional commitment, nurse

Please cite this article as:

- Shali M, Joolae S, Hooshmand A, Haghani H, Masoumi H. [The relationship between incidence of patient falls and nurses' professional commitment]. *Hayat, Journal of School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences*. 2016; 22(1): 27-37. (Persian)

* Ph.D Student in Nursing, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran; Dept. of Medical Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran

** Center for Nursing Care Research, Dept. of Community Health Nursing, School of Nursing and Midwifery, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

*** Dept. of Medical Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

**** Dept. of Biostatistics, School of Nursing and Midwifery, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

***** B.Sc Student in Emergency Medical, School of Nursing and Midwifery, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran